

HÈSTA D'ARAN

Vielha - 17 de junh de 2005

Senhores e senhors,

En prumèr lòc, voi expressar, coma president deth Parlament, er aunor que represente acompanhar-les en ua celebracion tan remarcabla e poder adreçar-les ues brèus paraules.

Aué celebram era Hèsta d'Aran. Damb aguesta diada commemoram era restauracion, ja hè 15 ans, des mès nautes institucions politiques e istoriques dera Val, eth Conselh Generau d'Aran e eth Sindic, en tot rebrembar tanben es 150 ans de practica inexisténcia que patiren aquestes institucions. Se tracte, per tant, d'ua diada de reafirmacion dera identitat aranesa.

Ei ua celebracion impregnada d'un esperit reivindicatiu, fèrm e vitau, qu'enguan se ve encoratjat per actuaui scenari politic, qu'a sus era taula projèctes vitaus entà Catalonha, e tanben entà Aran, com son es projèctes des nauí Estatut, sistèma de finançament, e ordenacion territoriau.

Projèctes que hèn d'aguest, un moment istoric plan important, que definiràn er esdevier des pròplèu ans.

Cau díder qu'era Val d'Aran, damb ua personalitat pròpia configurada pera sua situacion geografica, pes trèts culturaus e lingüistics e pes orogens istorics, a un ligam damb Occitània, e tanben a anat estacada liurament, ath long dera istòria, a Catalonha.

E ara, aguesta liura union, aquest trabalh conjunt, aguesta relacion de collaboracion, aquest "anar deth bracet" a mès sentit que jamès.

Eth nau Estatut non pòt deishar passar eth reconeishement politic dera realitat aranesa. Era Val d'Aran a ua personalitat clarament definida e diferenciada dera cultura catalana. Non podem desbrembar ne ignorar aguesta realitat de cultura occitana.

Quin sentit aurie un nau Estatut que non reconeishesse er estatus que se merite era lengua aranesa? Quin sentit aurie que continuèssem denominant coma "parla" aquerò que reaument ei ua lengua?

Damb quina dignitat poderíem continuar demanant eth reconeishement dera lengua catalana coma lengua oficiau en Euròpa, se non èm capables de reconéisher er aranés coma lengua en nòste Estatut?

Per coeréncia e per responsabilitat politica, non podem deishar passar era oportunitat qu'era redaccion dera reforma der Estatut d'autonomia mos aufrís entà palliar es grèuges existents de cap ara realitat culturau, geografica, istorica e lingüistica d'Aran.

Mos cau preservar eth hèt diferenciàu d'Aran laguens de Catalonha. Er equilibri territorial, era organizacion administrativa, eth finançament locau e era atencion as especificitats e libertats dera Val

d'Aran, son qüestions tan fonamentaus entà Catalonha com ne son es relacions damb er Estat o damb Euròpa.

Ena conjuntura actuau, per coeréncia e responsabilitat de país, ei imprescindible trobar e garantir es mecanismes que reconeishen era Val d'Aran com eth territòri especiau qu'ei. Eth nau Estatut non pòt desbrembar aguesta realitat.

Voi remercar qu'en prumèr brolhon der Estatut, sus eth quau trabalhen es membres dera ponéncia, toti es grops parlamentaris an convengut qu'Aran a d'èster objècte d'ua regulacion especifica ja en títol preliminar. Un capítol s'a reservat ath Regim institucionau pròpi d'Aran, e se trabalhe entà consensuar un tèxte referent ath sòn regim juridic. Se hè fòrça trabalh en Parlament; tanben entara Val.

En uns tempsi en qué era imatge dera politica tot soent se redusís a declaracions e portades de diaris, voi reivindicar eth molt trabalh parlamentari, deth quau generaument non se'n parle, mès que i é, e incidís sus es vides de totes es persones, damb er objectiu de bastir ua societat melhor e mès liura.

Ara ei donques eth moment de dialogar, de negociar, de trobar responses institucionaus que poguen servir entàr apropar-mos, a totes e toti, as nòsti desirs, es de Catalonha, es d'Aran. Plan segur qu'ac artenheram.

Fòrça gràcies (e bona hèsta).